

Stortingets utdanningskomité

Vår dato:	03.10.2024
Deres dato:	[Deres dato]
Vår referanse:	Vår ref
Deres referanse:	Deres ref

NHO Reiselivs innspill – En mer praktisk skole

NHO Reiseliv viser til Meld.St.34 "En mer praktisk skole" og takker for muligheten til å spille inn på høringen. Vi henviser også til høringssvarene til NHO og andre landsforeninger i NHO-fellesskapet.

NHO Reiselivs hovedsynspunkter

- NHO Reiseliv er positiv til meldingen om en mer praktisk skole, og forslaget om å opprette *et nasjonalt program* for en mer praktisk skole.
- Samtidig mener NHO Reiseliv man må se på innretningen i forslagene som omhandler de økonomiske rammevilkårene i det nasjonale programmet: *Tilskuddsordningen til innkjøp av utstyr og investeringer i læringsarenaer*, er et godt tiltak, men beløpet må løftes betydelig slik at flere skoler og kommuner kan ta del i ordningen. Vi er også usikre på om rentekompensasjonsordningen er treffsikker nok all den tid skoleeier må dekke avdragene selv.
- NHO Reiseliv er positiv til gjennomføringen av arbeidslivsfag, men er usikker på om faget må forskriftsfestes, da faget kan fortrenge fremmedspråket ut av skoler som må gjøre prioriteringer basert på økonomi og ressurser.
- Vi vil også vektlegge viktigheten av språkkunnskaper og kulturforståelse blant ansatte i reiselivsnæringen. Derfor er det viktig at omfanget av fremmedspråkundervisningen ikke reduseres, og at faglærere får større tilgang på etter- og videreutdanning.
- NHO Reiseliv er positiv til regjeringens målsetting om å styrke de praktiske og estetiske fagene gjennom ulike tiltak.

Nasjonalt program for en mer praktisk skole

Det er positivt at regjeringen retter fokus mot å få en mer praktisk grunnskole gjennom Meld. St. 34. Selv om det er stor oppslutning knyttet til mer praktisk læring i skolen, er det likevel viktig at skoler og skoleeiere settes i posisjon til å gjøre skolehverdagen til elevene mer praktisk. Det gjelder både skolenes infrastruktur og lærernes pedagogiske og didaktiske verktøykasser. Og selv om utstyr og skolebygg er viktig for å gjøre skolehverdagen mer praktisk, spesielt i praktiske og estetiske fag, kan også mer teoritunge fag gjennomføres på en praktisk måte i dag. Til det trenger lærerne god pedagogisk og didaktisk kompetanse i sine respektive undervisningsfag.

NHO Reiseliv mener det er positivt at regjeringen har innført *tilskuddsordningen til innkjøp av utstyr og investeringer i læringsarenaer med virkning fra 2024*. Det er også bra ordningen videreføres. I

videreføringen er det viktig at tilskuddet også oppjusteres betydelig slik at flere skoler får mulighet til å benytte seg av ordningen. Med i underkant av 3.000 skoler i hele landet ligger det i sakens natur at behovet for utstyrsmidler ligger langt over årets midler på 127 millioner kroner. Samtidig er vi usikre på hvor treffsikker en *rentekompensasjonsordning for investeringer utstyr og inventar* er, all den tid kommunene selv må dekke avdragene forbundet med lånene. Mange kommuner står foran tøffe prioriteringer i arbeidet med tjenestene de skal tilby innbyggerne. Dette er med på å underbygge behovet for å øke tilskuddsordningen på 127 millioner kroner kraftig, samt se på andre gunstigere ordninger for kommunene.

Arbeidslivsfag

Arbeidslivsfag er for mange elever et alternativ til fremmedspråk eller et fordypningsfag (norsk eller engelsk). Faget er populært (18 prosent av elevene i ungdomsskolen hadde faget i 2023/24) og det ser ut som faget fungerer etter hensikten.

NHO Reiseliv har blitt presentert én modell i Vestfold, der Tønsbergskolen v/Tønsberg kommune kjøper ut undervisningspersonell ved den lokale videregående skolen som på sin side gir arbeidslivsfagselevne praktisk erfaring i samarbeid med videregående skole og lokalt næringsliv. Her har man også blitt enig om en god og smidig løsning for den praktiske gjennomføringen av faget, slik at ungdomsskoleelevene har en reell mulighet å velge faget (noe som for eksempel betyr at elevene rekker å reise fra egen skole for å være med på undervisningen ved den videregående skolen).

NHO Reiseliv deler synet på at alle elever får en reell mulighet til å "velge et arbeidslivsrettet fag hvor de får erfaringer knyttet til ulike yrkesfaglige opplæringsløp". Hvorvidt krav om "å tilby arbeidslivsfag" skal forskriftsfestes, er vi riktignok mer usikre på. Dette fordi arbeidslivsfaget kan presse ut flere fremmedspråk på mindre skoler, og i kommuner med dårlig økonomi, hvor det må foretas nøye prioriteringer.

NHO Reiseliv er for en god delingskultur, og mener en pool med gode eksempler på hvordan faget kan gjennomføres bør komme på plass. Samtidig er det viktig at det finnes gode muligheter for kompetanseutvikling for lærerne som skal undervise i faget, og at det følger tilstrekkelig med ressurser i faget slik at lærerne også har mulighet til å følge opp elevene – både dersom de følger et undervisningsopplegg ved en annen skole eller er ute i praksis i en bedrift.

Det er også viktig å legge til rette for at også fremmedspråkene, med åpne læreplaner, kan trekke veksler på deler av arbeidslivsfag (og utdanningsvalg) i undervisningen. På den måten ivaretar man et viktig behov også for elevene som ønsker å lære et fremmedspråk, men som i dag ikke har mulighet til å velge arbeidslivsfag. Det bør derfor utvikles læringsressurser som kan tas i bruk og koble fremmedspråk og arbeidslivsfag og utdanningsvalg.

Språk åpner dører

Fremmedspråket "skal bidra til å gi elevene en forståelse av språklig og kulturelt mangfold. Gjennom faget skal elevene få erfare at flerspråklighet er en ressurs både i skolen og ellers i samfunnet"¹.

NHO Reiseliv vil uttrykke viktigheten av at flerspråklighet er en viktig ressurs i reiselivsnæringen, som er en internasjonal næring. Selv om kommunikasjonen med gjester i stor grad foregår på engelsk, er det en

---

¹ Læreplan i fremmedspråk (FSP01-03), fagets relevans og sentrale verdier. 1.10.2024.

styrke for både ansatte og gjester dersom kommunikasjonen foregår på et fremmedspråk. Dette kan også gi bedre og mer autentiske opplevelser, og gjestene føler seg i større grad ivaretatt. Med reiselivets status som eksportnæring, og en forventet økning blant utenlandske turister, mener NHO Reiseliv det er behov for elevers språk- og ikke minst kulturforståelse.

NHO Reiseliv vil derfor påpeke viktigheten av at fremmedspråkenes omfang (222 timer på ungdomstrinnet) og innretning blir værende som i dag. Timeantallet er lite allerede i dag, og det vil gjøre det mer krevende å gi god undervisning ut fra læreplanen i faget med et mindre omfang.

Der også avgjørende at fremmedspråklærere får pedagogisk og kompetansebyggende støtte slik Stortingsmeldingen også peker på. På denne måten vil også *elevene få kvalitetsmessig god og relevant språkopplæring*. Dette kan skje i form av etter- og videreutdanningstilbud for undervisningspersonalet og styrking av Fremmedspråksenteret.

Styrke de praktiske og estetiske fagene

NHO Reiseliv mener det er naturlig og viktig å styrke de praktiske og estetiske fagene det undervises i, i dag. Mat- og måltidsbransjen, som innbefatter reiselivsnæringen, er heldig å ha et fellesfag, mat og helse, som kan være et fag som skaper nysgjerrighet og kompetanse. Faget kan dermed virke som en rekrutteringsarena både til utdanningsprogrammet Restaurant- og matfag og senere til mat- og måltidsbransjen.

Derfor har NHO Reiseliv i flere år jobbet for å:

- sikre fagene tilstrekkelige midler: Det er avgjørende at fagene både har tilstrekkelig utstyr og får tilstrekkelig tilgang på råvarer og hjelpemidler.
- sikre at faglærere får tilgang til etter- og videreutdanning og andre fagdager: Stadig vekk hører vi om skoleledere som ikke prioriterer å gi faglærere i praktiske og estetiske sitt nødvendige kompetansepåfyll. Det være seg gjennom formelle EVU-tilbud eller fagdager i kommunen eller fylket de holder til i.
- sette kompetansekrav til faglærere i mat og helse
- eksamen i praktiske og estetiske fag i grunnskolen:

Det rådgivende utvalget for rekruttering til mat- og måltidsbransjen har i sin rapport "Uten fagarbeidere – ingen matnasjon", pekt på flere av de samme anbefalingene som i Meld. St. 34. Dette ble sett på som anbefalinger som vil være med å øke rekrutteringen til mat- og måltidsbransjen. Og selv om anbefalingene er myntet på denne næringen, er det også en overføringsverdi til andre næringer og utdanninger. Derfor vil det være nyttig å se på denne rapporten og flere av dens anbefalinger. Herunder:

Anbefaling #4: Digitale undervisningsplattformer

Anbefaling #5: Lovpålagt fagutdanning hos mat- og helselærere – behov for opptrappingsplan.

Anbefaling #7: Samarbeid mellom faglærere på restaurant- og matfag i videregående skole og mat- og helselærere i ungdomsskolen.

Anbefaling #8: Mat- og helsefaget som trekkfag til eksamen på ungdomsskolen.

Anbefaling #9: Faget "utdanningsvalg" og kompetansekrav om karriererådgivning hos rådgiver.

Anbefaling #10: Felles verktøykasse til formidling av utdannings- og karrieremuligheter til bruk i skolen både av bransjen, rådgivere og lærere.

NHO Reiseliv ser fram til en god dialog om arbeidet med å bedre læring og motivasjon i grunnskolen.

Med vennlig hilsen
NHO Reiseliv